

Y-SÄÄTIÖ

Köyhä vai ihminen, joka elää köyhyydessä?
Kielellä on väliä

Maria Ohisalo, tutkija, Y-Säätiö

Teema: Osallisuus, voimaantumisen ja integraatio

- Kuka on osallinen, kuinka osallisuutta rakennetaan jne., sillä kuinka ihmisiä luokittelemme on väliä
- Kieli rakentaa maailmaamme ja suuntaa toimintaamme
- Arkikielessä "köyhä" terminä yleinen ja tuttu: noin 825 000 tulosta Googlessa
 - vrt. huono-osainen: noin 117 000 tulosta
 - syrjäytynyt: noin 153 000 tulosta

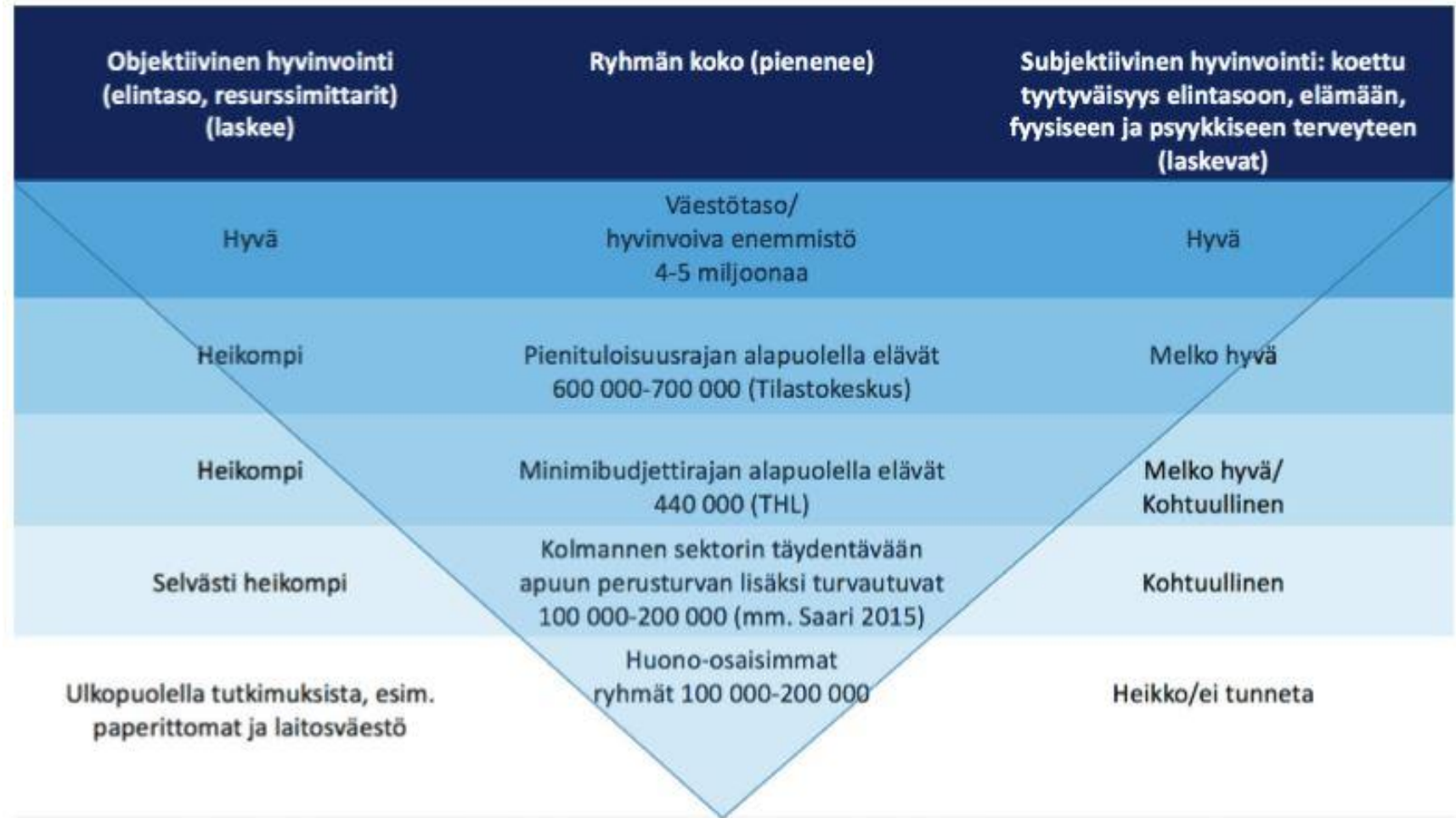
Kuka on köyhä? Mitä sanoo yleisö?

Köyhä vai ihminen, joka elää köyhyydessä?

Kuka on köyhä?

- Eri määritelmiä lukuisia, absoluuttinen/suhteellinen köyhyys, tuloköyhyys, koettu köyhyys jne.
- Mittaustapa vaikuttaa siihen, millaisia määriä kulloinkin saamme

Kuvio: Eri ryhmien objektiivisen ja subjektiivisen hyvinvoinnin kokemuksia

Köyhä vai ihminen, joka elää köyhyydessä?

- Tavanomaista puhua köyhyydestä vain resurssien puutteena
- Kyse usein laajemmin pääomien (sosiaalinen, kulttuurinen, inhimillinen, taloudellinen) puutteesta
- Kyse myös identiteetistä: Jos ihminen kohtaa paljon vastoinkäymisiä tai ei syystä tai toisesta saa osakseen ympäröivän yhteisön hyväksyntää, nämä asiat muuttuvat osaksi ihmisen minuutta. Riittävän kolhittu ihminen tuntee itsensä huono-osaiseksi (**Erving Goffman**, Spoiled Identity)
- Identiteetti jatkuu...

Köyhä vai ihminen, joka elää köyhyydessä?

- **Stuart Hallin** mukaan jälkimodernissa identiteetit eivät ryhmitä yhtenäiseksi kokonaisuudeksi jonkin tietyn eheän "minän" ympärille
 - ihmisen identiteetti rakentuu ristiriitaisista ja eri suuntiin tempoilevista identiteeteistä, jolloin myös identifikaatiot vaihtelevat jatkuvasti
- Enää ei kiinteää tai pysyvää identiteettiä, vaan jatkuvasti muokkautuvia identiteettejä suhteessa niihin tapoihin, joilla ihmisiä representoidaan tai puhutellaan meitä ympäröivissä kulttuurisissa järjestelmissä. (Hall 1999, 23)
- Kulutuskeskeisessä ja globaalissa uusien riskien maailmassa identiteetit myös irtautuvat traditioista, ajoista ja paikoista; ihmisille tarjotaan erilaisia samaistumispintoja:
 - Hall: "näyttää olevan mahdollista valita" itseään miellyttäviä imagoja, paikkoja tai tyylejä (Hall 1999, 62)
- Toisaalta, osa ihmisistä voi valita ja osalle jää vain pakkovalintojen mahdollisuus. Harva on identiteetiltään vain ja ainoastaan huono-osainen tai köyhä
- **SILTI – kielessä annamme helposti ihmisille vain KÖYHÄN identiteetin**

Professori Robert Walker:

Entä, jos emme puhuisikaan KÖYHISTÄ, vaan
IHMISISTÄ, joilla on kokemusta köyhyydestä?

Köyhä vai ihminen, joka elää köyhyydessä?

Esimerkki UK:sta: Joseph Rowntree Foundation, The Talking about poverty project: tutkijat ja kansalaiskeskustelut

- Avoid talking about 'needs' – the public equates this only with basic subsistence needs, not in terms of wider resources and living standards
→ jos puhutaan vain perustarpeista, keskitytään vain niihin, ei laajemmin pääomiin. Eli poistetaan vain usein materiaallinen köyhyys, eikä keskitytä esim. sosiaalisen ja kulttuurisen pääoman kasvattamiseen
- Emphasise the link between material resources and self-determination to move away from the idea that any resources beyond subsistence needs are luxuries
→ kun tehdään selväksi, että köyhyys on usein paljon muutakin kuin vain materiaalista puutetta, se on myös kykyjä käyttää resursseja, voi suuri yleisökin ymmärtää, että materiaallisen köyhyyden poistaminen ei yksin riitä, kaikki sen ylimenevä ei ole luksusta
- Be explicit about how poverty constrains people's opportunities, enabling the public to think more about social context, structures and systems
→ kun ihmiset ymmärtäisivät köyhyyttä laajemmin, ehkä lisääntyisi ymmärrys, että köyhyys ei ole yksin ihmisen VIKA tai SYY, vaan tilaisteisiin vaikuttavat ympäröivän yhteiskunnan rakenteet, jotka myös osaltaan syrjäyttävät

Köyhä vai ihminen, joka elää köyhydessä?

- Jos haluamme toimia urauurtavasti asunnottomuuden poistamiseksi ja raja-aitojen kumoamiseksi (ajatus asunto ensin –periaatteen keskiössä), voi kielen tarkastelullakin kumota aitoja

Esimerkiksi:

- Köyhä = **ihminen**, jolla on **kokemusta köyhydestä**
- Asunnoton = **ihminen**, jolla **ei ole asuntoa**
- Asiakas = **ihminen**, jolla on **tarve avulle X**
- Narkomaani = **ihminen**, jolla on **ongelma päihteen kanssa**
- Vanki = **ihminen**, joka on tuomittu **rikoksesta ja vangittu**

- Jos poistetaan **ongelmat** – jää **ihminen**
- vs. poistetaan **”köyhät”** → vaikka pitäisi poistaa **”köyhyys”**

Hyvää _asunnottomuuden_ yötä!

maria.ohisalo@ysaatio.fi

www.ysaatio.fi / www.m2kodit.fi